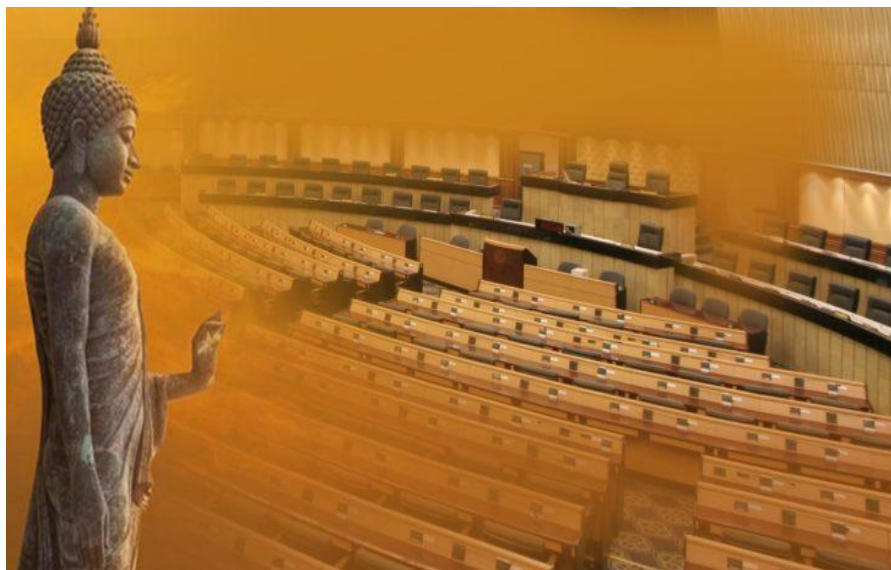

ชุมชนพุทธนวัตกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคประชาชน

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชนในชุมชนทำให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างมีคุณภาพ สามารถทำได้ผ่านการประยุกต์ใช้หลักธรรมในพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะหลักอปริหานิยธรรมซึ่งเป็นหลักธรรมที่ช่วยให้ชุมชนไม่เสื่อมถอยแต่กลับเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคง เมื่อชุมชนมีเวทีที่ให้ประชาชนในชุมชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี มีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ มีระบบตรวจสอบ และผู้นำชุมชนปฏิบัติตนด้วยคุณธรรมก็จะก่อให้เกิดความไว้วางใจให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น

รูปภาพจาก https://www.matichon.co.th/news-monitor/news_1534206

การพัฒนาการเมืองภาคประชาชนและการพัฒนาประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมเป็นการตระหนักถึงสิทธิและความรับผิดชอบต่อชุมชนภายใต้รัฐธรรมนูญเมืองประกอบดังนี้

๑. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการประชาธิปไตยโดยเมืองประกอบดังนี้

๑) ด้านการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมืองเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงเจตจำนงในการกำหนดทิศทางการบริหารประเทศหรือท้องถิ่น โดยเฉพาะการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

๑.๑) ความรู้และความเข้าใจทางการเมือง ความรู้และความเข้าใจทางการเมืองเป็นความสามารถของประชาชนในพื้นที่ชุมชนท้องถิ่น ในด้านการรับรู้ การวิเคราะห์ และตัดสินใจเกี่ยวกับกระบวนการเลือกตั้ง ผู้นำ และนโยบายในระดับท้องถิ่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองขั้นพื้นฐานในชุมชน

๑.๒) การรับรู้และเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและเข้าถึงง่าย จะช่วยให้ประชาชนตัดสินใจเลือกตั้งได้โดยมีข้อมูล และลดโอกาสในการถูกชักจูงด้วยข้อมูลที่ผิด และไม่ถูกต้อง การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเป็นพื้นฐานที่ทำให้ประชาชนนั้นมีความเข้าใจและตระหนักรู้

๑.๓) ค่านิยมทัศนคติทางการเมือง ค่านิยมและทัศนคติทางการเมืองสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิด ความเชื่อ และการตอบสนองต่อประเด็นทางการเมืองของประชาชนระดับฐานรากหรือชุมชน ซึ่งมีผลโดยตรงต่อ พฤติกรรมทางการเมือง เช่น การใช้สิทธิการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมือง

๒) ด้านการแสดงความเห็น การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคประชาชนด้านการแสดง ความเห็นถือเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนที่การเปิด โอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายและปัญหาสังคม

๒.๑) การแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี การแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีถือเป็นเสรีภาพในการ แสดงออก ซึ่งรวมทั้งการพูด การเขียน การอภิปราย การตั้งคำถาม การแสดงความคิดเห็นนั้นเป็นกลไกที่ทำให้ สังคมสามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืน

๒.๒) การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ การเปิดพื้นที่ซึ่งให้ทุกคนได้สามารถแสดงออก ทางความคิดเห็นได้อย่างเสรี บนพื้นฐานของเหตุผล ความเคารพ และเป้าหมายร่วมในการพัฒนาชุมชน นำไปสู่ การหาทางออกของปัญหาทางสังคมและการเมืองได้อย่างยั่งยืน

๒.๓) การแสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียม การแสดงความคิดเห็นเป็นสิทธิทางการเมืองที่สำคัญ อย่างหนึ่ง การที่ประชาชนทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติไม่ว่าจากเพศ วัย เชื้อชาติ สถานะเป็นสิ่งที่สำคัญว่าสังคมเปิดกว้างและรับฟังความหลากหลาย

๓) ด้านการเคลื่อนไหวทางการเมือง การเคลื่อนไหวทางการเมืองเกิดขึ้นได้ในหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกความคิดเห็นทางการเมือง การเข้าร่วมกิจกรรมหรือการชุมนุม และการใช้กฎหมาย แสดงให้เห็นถึงพลังของประชาชนที่พร้อมจะมีบทบาทกำหนดทิศทางของประเทศ

๓.๑) การแสดงออกความคิดเห็นทางการเมือง การแสดงออกความคิดเห็นทางการเมืองเป็นช่องทาง ที่ใช้ในการสะท้อนความต้องการ โดยเฉพาะในปัจจุบันที่มีเครื่องมือมากมายในการสื่อสารและแสดงออก ทำให้ ประชาธิปไตยเข้มแข็งสามารถตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงได้อย่างยั่งยืน

๓.๒) การเข้าร่วมกิจกรรมหรือการชุมนุม การชุมนุมทางการเมืองไม่เพียงแต่สะท้อนถึงความต้องการ ของประชาชนต่อรัฐบาลหรือสถานการณ์ แต่ยังเป็นเครื่องมือที่ใช้เรียกร้องการเปลี่ยนแปลงทางนโยบายและ โครงสร้างอำนาจ พร้อมทั้งจะมีส่วนร่วมในการสร้างอนาคตของสังคม

๓.๓) การใช้กฎหมายให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การใช้กฎหมายในการเปลี่ยนแปลงมุ่งเน้นที่การ กระจ่ายอำนาจและการตรวจสอบถ่วงดุล เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การเปลี่ยนแปลง ทางการเมือง ผ่านกฎหมายเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมืองและสังคมที่มีอิทธิพลต่อ การกระจายอำนาจและการเข้าถึงสิทธิของประชาชน

๔) ด้านการรณรงค์วิพากวิจารณ์ หนึ่งในวิธีที่ประชาชนในชุมชนสามารถแสดงพลังได้คือการรณรงค์ และการวิพากษ์วิจารณ์ในทางการเมือง ซึ่งถือเป็นสิทธิเสรีภาพที่ไม่เพียงแต่จะช่วยกระตุ้นการเปลี่ยนแปลง แต่ยังส่งเสริมให้สังคมเกิดการตรวจสอบและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๔.๑) เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นถือเป็นเงื่อนไขสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกระดับ ซึ่งทุกคนควรมีสติในการพูด แสดงความคิดเห็น และเสนอแนะทางนโยบายต่อสาธารณะอย่างเสรี

๔.๒) ความหลากหลายทางความคิดเห็น การเปิดพื้นที่ให้แต่ละฝ่ายสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรีภายใต้กรอบของกฎหมาย การเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างถือว่าเป็นสิ่งจำเป็น ความหลากหลายทางความคิดเห็น ไม่ใช่สิ่งที่ต้องหลีกเลี่ยง แต่ต้องเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีเหตุผล

๔.๓) สื่อช่องทางในการแสดงความคิดเห็น ในอดีตการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองมักจำกัดอยู่ในวงแคบ แต่ในปัจจุบันก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสื่อดิจิทัลและโซเชียลมีเดีย แพลตฟอร์มออนไลน์ได้ขยายช่องทางการสื่อสารให้กับประชาชนอย่างกว้างขวาง

รูปภาพจาก https://kalyanamitra.org/th/article_detail.php?i=14343

การมีส่วนร่วมจะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อเมื่อมีหลักธรรมาภิบาลกับ หลักอุปทานิยธรรมจะช่วยส่งเสริมการรักษาความมั่นคงของชุมชนและความสามัคคีในหมู่คณะมีองค์ประกอบดังนี้

๑) การหมั่นประชุม การหมั่นประชุมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง การประชุมปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอขึ้นสู่ถึงการให้ความสำคัญกับการสื่อสาร การปรึกษาหารือ และการตัดสินใจร่วมกัน ซึ่งเป็นหัวใจของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

๒) การพร้อมเพรียงกันประชุม การที่สมาชิกของชุมชนได้เข้าร่วมประชุมอย่างพร้อมกัน ไม่หลีกเลี่ยงหรือแยกตัวออกจากการปรึกษาหารือแสดงถึงความรับผิดชอบ ความร่วมมือและความตระหนักในประโยชน์ส่วนรวมเปิดใจรับฟังผู้อื่น และยอมรับมติในหมู่คณะ

๓) **การปฏิบัติตามข้อบังคับ** การปฏิบัติตามข้อบังคับนั้นเป็นการการเคารพในกฎ ระเบียบ ข้อกำหนด หรือมติของหมู่คณะที่ได้ตกลงร่วมกันอย่างเป็นธรรม ซึ่งข้อบังคับมิใช่เพียงเครื่องควบคุม หากแต่เป็นแนวทางร่วมที่หมู่คณะสร้างขึ้นเพื่อให้เกิดระเบียบ การยอมรับ และความร่วมมือ

๔) **การเคารพนับถือผู้ใหญ่** การเคารพนับถือผู้ใหญ่มุ่งเน้นให้สมาชิกรู้จักยกย่อง เชิดชู และให้เกียรติ ผู้ที่มีคุณวุฒิ มีประสบการณ์ หรือมีคุณธรรม ในการอยู่ร่วมกันการเคารพนับถือผู้ใหญ่จึงเป็นการฝึกฝนตนเองให้ มีความอ่อนน้อม ถ่อมตน มีเมตตา และเปิดใจรับฟังความเห็นของผู้อื่น

๕) **การใช้อำนาจเหมาะสม** การกำกับการใช้อำนาจของผู้ทำให้เหมาะสม และส่งเสริมการมีส่วนร่วม ทางการเมืองอย่างมีคุณภาพ โดยไม่ใช้อำนาจไปในทางที่เอื้อผลประโยชน์ หรือสร้างความแตกแยก ไม่เลือกข้าง ไม่ยุยง แต่เสริมสร้างสันติและคุณธรรมในกระบวนการประชาธิปไตย

๖) **การเคารพสถานที่และวัฒนธรรม** การเคารพสถานที่และวัฒนธรรมท้องถิ่นในทางปฏิบัติคือการ ยอมรับความแตกต่างและความหลากหลายของกลุ่มชนในสังคม ไม่ละเมิดหรือดูถูกประเพณีความเชื่อที่แต่ละ ชุมชนถือปฏิบัติ การเคารพจึงเป็นการส่งเสริมประชาธิปไตยที่แท้จริง

๗) **การสนับสนุนคนดี** การสนับสนุนคนดีเป็นการเลือกให้ความไว้วางใจสนับสนุนผู้นำ การเมืองที่มีคุณธรรมและปฏิบัติตามหลักศีลธรรม ผู้ที่มีจิตใจบริสุทธิ์ ยึดมั่นความถูกต้อง และมุ่งมั่นพัฒนา สังคมโดยรวม การมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีคุณธรรมจึงต้องเริ่มจากการสนับสนุนคนดี

ดังนั้นการสร้างชุมชนที่มีความเป็นธรรมและมีความร่วมมืออย่างแท้จริง ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการพัฒนา ประชาธิปไตย สังคม และวัฒนธรรมที่ยั่งยืน นำไปสู่การสร้างระบบการเมืองที่ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมอย่าง เต็มที่และมีความรับผิดชอบต่อประเทศชาติ สำหรับหลักอภิธานิธรรมเป็นข้อปฏิบัติที่สำคัญที่ช่วยสร้างความ มั่นคงทางการเมือง และส่งเสริมให้ประชาชนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมอย่างมีคุณค่าและสันติสุข ด้วยการเคารพสิทธิและความเท่าเทียมกันของทุกคน รวมถึงการร่วมมือกันในการสร้างที่ดีและส่งเสริมคนดี ในสังคมต่อไป

การสร้างต้นแบบเป็นแนวคิดที่ผสมผสานระหว่างหลักพุทธธรรมกับการส่งเสริมประชาธิปไตยในระดับชุมชน โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างชุมชนที่มีจิตสำนึกดี มีคุณธรรม มีความรู้ และมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ ในกิจกรรมทางการเมืองมืองค์ประกอบดังนี้

๑. การกำหนดนโยบาย ควรจัดกิจกรรมให้ข้อมูลและความรู้ เพื่อให้เขาเข้าใจหน้าที่และสิทธิของตน มีพื้นที่สำหรับการมีส่วนร่วมที่เกิดจากการรับฟังอย่างแท้จริง และกระบวนการกำหนดนโยบายที่กำหนดความสำเร็จของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

๒. การแสดงความคิดเห็น โดยเริ่มจากการมีความเข้าใจในการแสดงความคิดเห็นสิทธิและบทบาทของตนต่อสาธารณะ มีช่องทางในการแสดงความคิดเห็นและควรมีความหลากหลาย และมีความเสมอภาคในการแสดงความคิดเห็นโดยองได้รับการรับฟังอย่างเท่าเทียม

๓. การบริหารสาธารณะ ควรยึดหลักความโปร่งใสของข้อมูล เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและตรวจสอบได้ การตอบสนองต่อประชาชนต้องรวดเร็ว และเหมาะสม นอกจากนี้การมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องทำให้เกิดการตัดสินใจและติดตามผลนโยบายที่ตรงกับความต้องการของชุมชน

๔. การริเริ่มกฎหมายโดยประชาชน ประชาชนมีสิทธิในการเสนอกฎหมาย จากการรวมกลุ่มของผู้เสนอตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด ผ่านช่องทางในการเสนอกฎหมายสามารถทำได้ผ่านช่องทาง ที่รัฐจัดให้ โดยประชาชนควรมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ข้อมูลเพื่อสร้างความตระหนักรู้

ดังนั้นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคประชาชนในระดับชุมชนถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาระบบประชาธิปไตย ต้นแบบชุมชนพุทธนวัตกรรมจึงเป็นต้นแบบของการพัฒนาประชาธิปไตยที่เน้นการพัฒนาจิตสำนึกพลเมืองเพื่อสร้างสังคมประชาธิปไตยที่มีคุณธรรม

การประเมินผลต้นแบบชุมชนพุทธนวัตกรรมที่ได้นำมาทดลองใช้เพื่อศึกษาความเหมาะสม ในการสร้างพื้นที่การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเป้าหมายควรมีปัจจัยเพิ่มเติมดังนี้

๑. การสื่อสารทางการเมือง การสื่อสารทางการเมืองเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความเข้าใจระหว่างกันในกลุ่มชนโดยเฉพาะเมื่อผสมผสานเข้ากับแนวคิดชุมชนพุทธนวัตกรรมที่เน้นการใช้หลักธรรมและวัฒนธรรมชุมชนเป็นฐาน การสื่อสารในรูปแบบนี้จะเน้นความเคารพ เห็นอกเห็นใจ และรับฟังซึ่งกันและกัน อันนำไปสู่การลดความขัดแย้งและเพิ่มความร่วมมือในกลุ่มชน การสื่อสารทางการเมืองในกลุ่มชนไม่ได้มุ่งเน้นเพียงการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์ไปสู่ประชาชนในกลุ่มชนเท่านั้น แต่ยังเปิดพื้นที่ให้กลุ่มชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เสนอแนวทาง และตรวจสอบการทำงานของภาครัฐผ่านเวทีสาธารณะ

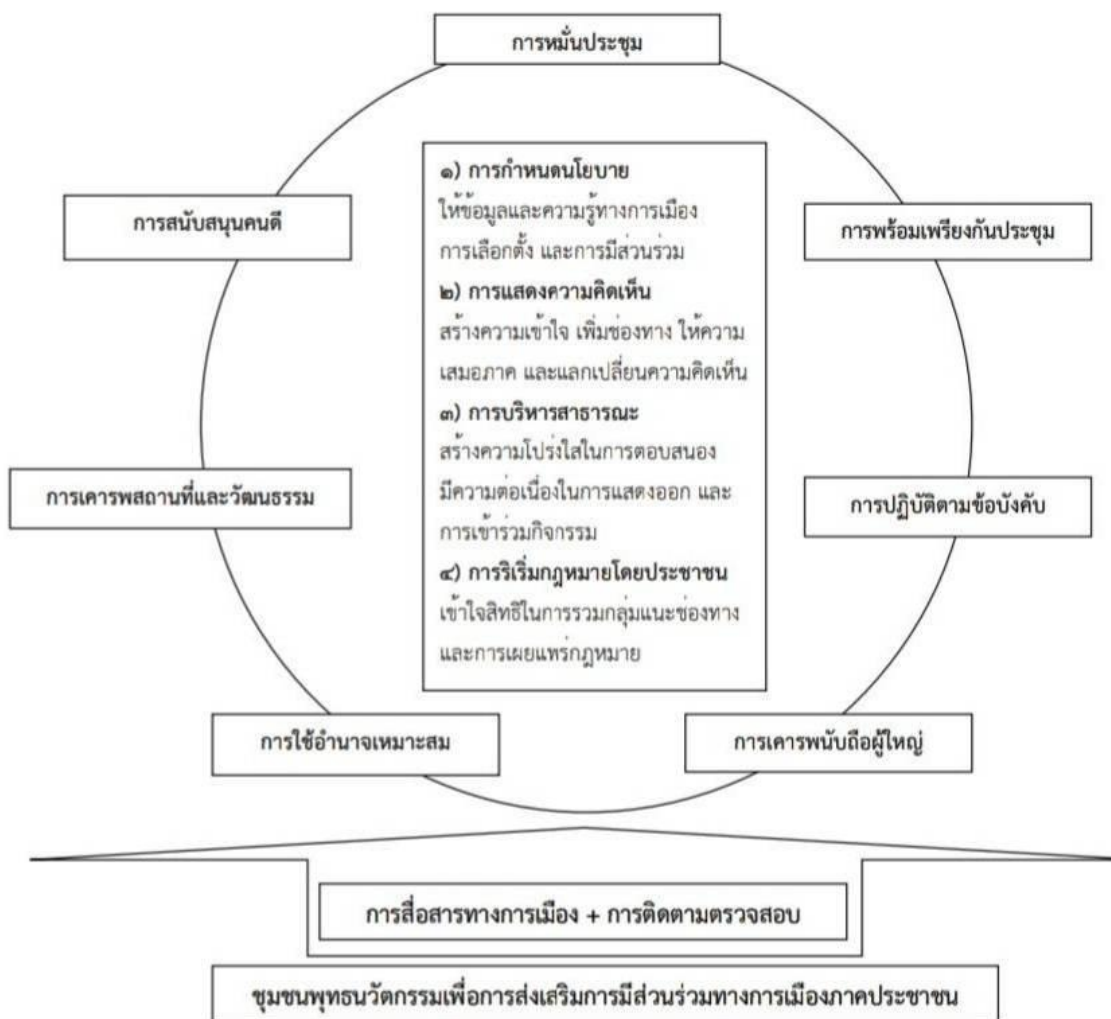
๒. การติดตามตรวจสอบ การมีส่วนร่วมของประชาชนไม่ควรจำกัดอยู่เพียงแค่การวางแผนหรือเสนอความคิดเห็นเท่านั้น แต่ต้องรวมถึงการมีบทบาทในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้องด้วย ในระดับชุมชนการติดตามและประเมินผลช่วยให้ประชาชนสามารถตรวจสอบความโปร่งใส ความคุ้มค่า และประสิทธิผล ช่วยให้เกิดความตื่นตัวทางการเมือง และส่งเสริมการมีจิตสำนึกพลเมืองที่เข้มแข็ง สามารถสะท้อนความคิดเห็น ปัญหา และข้อเสนอแนะเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้มากยิ่งขึ้น

ดังนั้นชุมชนพุทธนวัตกรรมเป็นการนำหลักธรรมทางพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการเมือง โดยเน้นการปลูกฝังคุณธรรมให้ประชาชนมีจิตสำนึกสาธารณะและพร้อมมีส่วนร่วมในการพัฒนาส่วนรวมการจัดกิจกรรม ส่งเสริมให้ประชาชนกล้าแสดงออก แสดงความคิดเห็น และร่วมตัดสินใจในกิจการบ้านเมืองอย่างมีเหตุผล ส่งผลให้เกิดคุณภาพ โปร่งใส และยั่งยืนในระยะยาว

องค์ความรู้จากการวิจัย

ชุมชนพุทธนวัตกรรมถือเป็นแนวทางใหม่ในการพัฒนาประชาธิปไตยจากฐานราก โดยใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาเป็นพื้นฐานในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมทางการเมือง การประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรมทำให้กระบวนการมีส่วนร่วมดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้จากการวิจัยได้ดังนี้

ชุมชนพุทธนวัตกรรมนั้นเป็นการผสมผสานเอาหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนากับการส่งเสริมประชาธิปไตยเพื่อเสริมสร้างให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ และความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง หลักการบริหารนิยธรรมถูกนำมาประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมความสามัคคี สร้างพื้นที่แห่งการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และกำหนดทิศทางการพัฒนาโดยชุมชน ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างมีคุณภาพ